

MIR.

Izhaja
vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.
Za inzerate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

Velja:
za celo leto 4 krone (2 gld.)
Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje naprej.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XXI.

V Celovcu, 20. novembra 1902.

Štev. 47.

Deželnozborske volitve.

Dne 13. novembra so volila mesta in trgi. Povsod so zmagali nemški nacijonanci, in sicer po okrajih: 1.) Celovec: Prišlo je 1108 volilcev. Izvoljeni so J. Dobernik z 991, dr. Jos. Lemisch z 976 in župan Neuner z 891 glasovi. — 2.) Beljak: Karol Ghon z 400 od 442 glasov. — 3.) Št. Vid-Trg: R. Mattersdorfer. — 4.) Breže itd. K. Rieder. — 5.) Velikovec-Pliberk-Železna Kapla: Velikovški župan Pinterič z 165 glasovi. Dosedanji poslanec Plavec je dobil 52 glasov. — 6.) Volšberg itd.: Sodnijski svetovalec K. Winkler. — 7.) Špital itd.: dr. Otto Steinwender. — 8.) Šmohor-Trbiž itd.: župan J. Dreyhorst.

Trgovinska in obrtna zbornica je volila isti dan. Izvoljeni so: K. pl. Hillinger, A. Umlauf in Maks pl. Burger. Pl. Hillinger je imel pri volitvi govor, v katerem je zahteval — nemški državni jezik. Njegov sin je znan radikalec, a da se je tudi stari oče začel ogrevati za zahteve radikalcev, je malo čudno. V ostalem je trgovinska zbornica menda — najprimernejše (?) mesto za agitacijo za nemški državni jezik. Ali nimajo drugih skrbi?

Dne 15. novembra je volilo veliko posestvo. Med starimi liberalci in nemškimi nacijonanci se je bil sklenil dogovor. Udeležili so se volitve tudi konservativci in je njihov kandidat, g. prošt Joas, dobil 26 glasov. Za kompromis z nemškimi nacijonanci, t. j. dr. Lemiš-em in drugi je bil zlasti knez Rosenberg, ki je zabranil kompromis s konservativci. Plačilo za to je bilo, da je prišel Rosenberg s proštom Joas-om v ožjo volitev, in še le v tej je prodr. — Oddanih glasov je bilo 100. Izvoljeni so: grof Goëss, P. Mühlbacher, baron Sternek, pl. Aichelburg-Labia, grof Lodron-Laterano, dr. Artur Lemiš, pl. Helldorf, Al. Hönlinger (ki je bil propadel v labudski dolini), in V. Gorton.

Dobrlavas-Velikovec na nogah.

(Zgodba shoda na Kokinji.)

V nedeljo dne 9. novembra sta imela Dobrlavas-Velikovec velik praznik; napravili so skupen izlet v Kokinjo, nekdo — ali bogati Lemiš, ali kdo drugi — jim je plačal fijakarje in muto. „Črno“ zverino so upali najti v Kokinji, da jo spečejo in gostilničar je pripravil pred hišo že kupe repe, da

bi Velikovčanom prikuhe ne manjkalo. Velikovčani so prijatelji sočivja; še ni dolgo, kar je bil pri tamošnji sodnji nek purgar — ki smo ga videli tudi v Kokinji — tožen, da je buče okrog mesta kradel. Da bi dotični gospod ne prišel več v take zadrege, mu je gostilničar iz same ljubeznivosti repo pripravil kar pred hišo. Prišel je voz za vozom, gospodje in hlapeci, vsi goreči v svetem nemško-narodnem ognju, v katerega tukaj Slovenci polagajo svoja polena; na čelu jim je bil sloveči župan dobrolski, Taurer. Božja previdnost je dala dobrolski okolici takega vrlega župana; časi so se od njegovega županstva tako zboljšali, da Dobrolci po dne ne popijejo več svojega denarja, toliko ga imajo; in ker ga po dne ne zapijejo, je njihovo navdušenje za nemški radikalizem toliko, da žrtvujejo šestokrat svoj čas do 2. ali 3. ure po polnoči. Kmetom je to jako v prid; več kot dobijo uradniki plače, več bodo piva popili — in več bo veljal ječmen, ki ga kmet prideluje. Nemški radikali so tako našli edino pravo pot, zboljšati kmetu njegov položaj!

Župan se je oblastno postavil plemeniti četi na čelo; za njim učitelja Koberer in Koch, nadučitelj Dreö (štajerski Slovenec) pa je sedel doma in premišljeval svetost postave; kot oskrbnik državnega pravdnštva (Staatsanwaltschaftlicher Funktionär) ima namreč važno dolžnost, zasledovati vse grehe, ki se godijo po noči in po dne.

Prišedši v vežo hotel je župan k gosp. Podgore-u; g. Podgore pa je dal na stopnice postaviti štiri može z naročilom, da v dvorano smejo le kmetje in nikdo drugi. Gospod župan postal je nervozen in Velikovčani nemirni. Začeli so kričati prav lepo pesem: „Čuri-muri pridi ven.“ Ker pa črni „Čuri-muri“ ne jé repe, ni šel ven, in lačni Velikovčani so bili ob pričakovano pečenko. Kmetom je začela mestne godbe podoknica presedati, jeli so ob stopnicah stoječe gospode „žokati“ in izdirati noge iz klopij. Zdaj so prišli angelji varhi — orožniki — in s temi je pridrvil župan in za njim stari liberalci „Busser“ gor v dvorano.

Dobrolski župan si domišlja, da je v postavah jako zveden; začel je dokazovati, da se mora k volilnemu shodu vsakdo zraven pustiti, in se njegovim prijateljem po postavi ne sme braniti vhod. Pravili smo mu, da se sme vsakdo noter pustiti, a ne mora; mož tega ta dan ni

več mogel razločevati, in ko mu je g. dr. Breje povedal v obraz, da omiluje dobrolsko občino, ki ima takega župana, se je mož smejal, ker menda ne zna slovenski in gospoda doktorja ni umel. Orožniki so imeli velik križ — z županom, ki bi naj delal red, a napravljaj je nered. Ko bi ne bil župan, bi ga bili morali otveči na verižico, ali mu potegniti „rinko“ skoz nos, kakor hudemu mrjascu, a tako ni šlo, in obupan ga je orožnik vprašal: „Zdaj ne vem, gospod župan, ali vi držite z nama, ali vi hujskate“ (oder sind Sie der Aufwiegler?) To je baje največji smrtni greh, ki ga je ta orožnik svoje žive dni učinil. Dobrolci trdijo, da bo zato pet mesecev ali let šel v zapor, ali če ga Dobrolci sodijo, bo prišel gotovo na vislice, kajti tako sloveča gospoda ne dá žaliti svojega slavnega župana.

Konečno je župan uvidel, da njegova postava tukaj nič ne velja; zunaj so kričali njegovi vrabci, metali kamenje v hišo in repo čez streho; ker pečenke ni bilo, se jim je tudi repa pristudila. Županovi prijatelji niso mogli noter, zato je zdaj gospod Taurer kot župan, ki je odgovoren za javni red, zborovanje prepovedal in pozval orožnika, naj ljudi razženeta. Orožniki so napravili pred hišo prostor, in med gromovitimi „Heil“- in „Živio“-klici smo šli, Nemci gasit žejo v blagor kmetom, Slovenci na zborovanje v sosedno vas Šteben.

Zbor je Nemcem zelo koristil: dokazali so namreč kmetom, da imajo le Nemci kulture, da so le oni izobraženi, da so oni gospodje, kmetje pa so le zato na svetu, da pridelujejo ječmena, ki se kuha potem v pivo za nemško žejo. G. Taurer je prikazal, kakšno oblast ima v šoli, gospodje učitelji pa so dokazali, kako sijajne uspehe ima njihovi liberalni pouk pri meščanih. Veselje bi bilo vsestransko res popolnoma, ko bi ne bili orožniki Nemcem branili iti za Slovenci v Šteben, kajti tam bi bili nemškim hrptom namerili klobas, da bi bili imeli za volilni dan kaj prigrizniti; zvečer pri temi se take klobase lažje delajo, kot po dne. Nemci bi si bili tako prihranili običajni golaž, ki je bil vsakomur na razpolago, kdor je volilni dan šel roko poljubiti nemški — kulturi.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

PODLISTEK.

Pismo s Kitajskega.

Prijatelj našemu listu nam je izročil pismo, ki ga je sprejel od našega rojaka, č. o. Veselka Kovača, ki, kakor znano, kot apostolski misijonar deluje na Kitajskem. Pismo je bilo v mestu Tsinaufu oddano dne 23. septembra t. l. in je dospelo naslovljencu v roke dne 11. novembra. Glasi se:

Pobratim mili!

Ni treba omenjati, da me je Tvoje pismo skrajno razveselilo. Vedi, da je bilo Tvoje pismo sploh drugo, ki sem je prejel iz Evrope. Prvo je prišlo od o. Dioniza.

Ker me voz že čaka na dvorišču, da me odpelje na tri dni oddaljeno misijonsko postajo, le v naglici par vrstic. Julija in avgusta meseca smo imeli tu grozno vročino. Sredi julija nad 35° R. Zjutraj ob šestih 29° R. Skoro nismo mogli dihati. Da pri taki vročini in znani nesnagi Kitajcev nastane kuga, je naravno. In res nas je v rezidenci (našem domu) strašila in prebivalce po mestu in vaseh morila, da je bilo grozno. Nad 250 jih je pomrlo na dan. Kristjanom je precej prizanašala, pagane pa je grabila brez usmiljenja. Misijonarjev ni nobeden umrl. Za časa kolere se kristijani niso upali posamez na daljšo pot, boječ se, da ne bi umrli na sredi pota brez vse duhovniške pomoči. Nek misijonar, oddaljen več sto kilometrov od Tsinaufu-a je hotel poslati nekaj pisem škofu in na pošto. Pa noben kristijan se ni upal sam na pot. Slednjič se je vendar ohrabil

nek mož, in se podal na pot — sam. Prišel je v rezidenco, nič se mu ni pripetilo, a kmalu ga je začelo tresti; oglašil se je hud glavobol, pojavilo se bljuvanje: nevarnost skrajna. Prevideli so ga s sv. zakramenti, in še tisti dan je umrl.

Dobili smo novega podkralja. Star je 70 let. Tujcem je manj prijazen nego njegov prednik. Nemcev zlasti ne more videti, ker uganjajo v Šantungu jako sumljivo politiko. Nемец je na Kitajskem ravno tako grabežljiv, kakor doma na Nemškem (Poljska politika!). Nemci so imeli v Šantungu za nekaj let mnogo pravic, a ker se jih niso poslužili o pravem času, jih je mnogo zapalo. Novih pa ne dobijo več. Nemški konzul v Tsinaufu nima tu oficijelno (uradno) nobenega pomena. Kitajska vlada ga respektira samo kot nemškega podanika. Vse drugačna pa je ruska politika. Ves evropski promet bo prišel s časoma na sibirsko železnico. Port Artur — oziroma drugo pristanišče v bližini Port Arturja pa bo eno prvih na svetu.

O bokserjih ni nič slišati. Sedaj je povsod vse mirno. A to seveda ni porok trajnega miru. Kitajcu se ne sme nikdar zaupati. Treba je biti vedno opreznim. — Videl sem kitajske vojake pridno vaditi se v orožju. Ako se povsod tako pridno urijo, bo v nekaj letih seveda z evropskim orožjem Kitajska lahko kljubovala vsem evropskim silam — razun ruskej in japonskej. Ako se pa Japonija združi s Kitajsko, potem je gotovo zmaga na njihovi strani. Prihodnost bo pokazala.

Kito sem si dal splesti 20. t. m. — Predragi, piši mi zopet kaj. — Moli za-me, prosim Te še enkrat! Prisrčen pozdrav od vedno Tvojega Veselkota.

Raznoterosti.

Premeten urednik. V nekem mestecu v Severni Ameriki je začel nedavno izdajati neki podjeten domačin nov časopis. Da bi se prikupil prebivalstvu ter si pridobil naročnikov, pisal je v prvi številki zelo oster članek zoper igralce, katerih je bilo veliko v onem kraju. Drugo jutro, ko je urednik sedel pri svojem delu v uredništvu, vstopi neki mož temnega pogleda z gorjačo v roki ter vpraša, ali je on urednik. Prekanjeni urednik odgovori: „Ne, urednik je ravnokar šel ven, takoj ga grem poklicat, le sedite ter čitajte kak list.“ — Spodaj na stopnicah ga sreča drug, ravno tako hud človek z gorjačo ter vpraša, ali je urednik zgoraj. „O da, na svojem stolu sedi ter čita časopis“, odgovori pravi urednik. Robati tujec zakolne, hiti po stopnicah v uredništvo ter naskoči bralca brez vsake besede z gorjačo. Nastal je ljut tepež, mlatila sta se toliko časa z gorjačami, da je vrgel prvi zadnjega po stopnicah. Spodaj zbrana množica ga je sprejela s klici: „Kako vam je, gospod urednik?“ In list je dobil mnogo novih naročnikov.

Ta zbada. Gospodar je poslal svojega pastirja neko nedeljo v mesto. Pastir gre memo cerkve, in ker je bila ravno pridiga, vstopil je v cerkev ter ponižno ostal pri vratih. Vkljub vsemu prizadevanju je šel v cerkev tudi njegov zvesti „Filaks“. Pastir je pobožno poslušal pridigo, ko naenkrat začuje s prižnice besede: „Noben dober pastir ne zapusti svoje črede.“ Obrnil je te besede na-se ter rekel svojemu psu: „Pojdi, Filaks, ta naju zbada!“

O naši šoli.

Št. Jakob v Rožu, dne 10. novembra 1902.

II.

Zopet nekaj čudnega, zelo čudnega iz Šent-Jakoba! Kak hrušč in vrišč je nastal po listih, ko je „Mir“ objavil sodbo, da je št.-Jakobska šola boljša, kakor so takomenovane utrakvistične šole. G. župnika Ražuna so kar napadali, da bi človek mislil, konec ga mora biti — in krajni šolski svet v Rožku si svojih razburjenih možganov ni mogel drugače ohladiti, kakor da je šel g. župnika tožit pri deželnem šolskem svetu in pri kn. šk. ordinarijatu — zakaj? Ker se je drznil trditi in vrh tega še dokazati, da se šolarji v slovenskejši šoli v Št. Jakobu naučijo več, kakor v utrakvističnej, pardon: v nemški šoli v Rožku. G. župnik tega ne zastopi, on za tako sodbo nima potrebnih zmožnosti in nima nobene pravice; njegova sodba je krivična in sploh vse, vse, kar je pisal, je zlagano . . . tako so ropotali.

Prosim, gospôda, sedaj pa prav počasi in prav globoko dihajite, da vam ne zmanjka sape; in vi, št.-Jakobski nemčurčki, ki vedno tarnate, da št.-Jakobska šola je za nič, odprite svoje oči! in berite pazno, z vso svojo pametjo, berite in premislite, kar pride sedaj. — Iz št.-Jakobske ljudske šole ste lani šle dve dekleti v internat „Národne šole“ v Št. Rupertu. Ker še niste spolnile 14. leta, morale ste še nekaj mesecev obiskati šolo, in da dobite odpustno spričalo, ste morale delati skušnjo. (Národna šola do sedaj še nima pravice javnosti, zato njena spričala niso postavno veljavna.) Pri skušnji so bili trije gg. učitelji iz Velikovca; gđ. učiteljic, ki so otroke učile, ni smela nobena biti prisotna; trije učitelji so izpraševali otroke, bilo jih je nekaj čez 30, od 8. do 12. ure predpoldnem in od 2. do 6. ure popoldne. Imel sem v rokah odpustno spričalo št.-Jakobskih dveh deklet, in kaj mislite, kakšno je? Ena ima v vseh predmetih znamko 1, to je: jako dobro, le v nemščini ima znamko 2, to je dobro; druga ima v vseh predmetih znamko 1, to je: jako dobro, le v nemščini ima znamko 3, to je: zadostno, in v petju znamko 2, to je dobro! Pomislimo: čisto tuji izpraševalci; znanih, lastnih učiteljev nobenega ni pri skušnji; skušnja je precej natančna, ker trajala tako dolgo; predmetov je cela vrsta — le pogljetno odpustno spričalo — in vendar skoraj vse prav dobro!

Ali je šola s takimi uspehi res za nič? Kdor ni slep ali zaslepljen, mora izprevideti, da je št.-Jakobska šola gotovo prav dobra. Zato držimo jo, držimo jo z vsemi močmi! — drugi Slovenci po Koroškem pa se potrudite, da si i vi pridobite enakih šol. R.

Zborovanje koroških slovenskih posojilnic v Velikovcu.

(Dalje.)

Po teh splošnih opazkah naj sedaj torej navedem nekatere najvažnejše nedostatke, kateri se še tu pa tam najdejo in katere je treba odločno odpraviti.

Marsikje se najde še, da ni v redu najvažnejša izmed vseh knjig, to je združni register, ali imenik družtenikov. Združni zakon od 1. aprila 1873 predpisuje prav izrecno le dve knjigi in sicer v § 14. zahteva zakon izrecno kazalo ali register; nadalje pa predpisuje združni zakon v § 34. izrecno še knjigo zapisnikov velikega zbora; o tej poslednji knjigi bodemo slišali še pozneje. O vseh drugih društvenih knjigah pa zakon ne določa, kake naj bodo, ampak pravi v § 22., da morajo biti pisane po predpisu trgovskega zakona.

Združni register mora biti torej vedno v redu. Vsak pristopivši združnik se mora v istega takoj vpisati, kakor predpisujejo rubrike v dotični knjigi, zabeležiti se pa mora vselej takoj tudi odpoved ali izstop združnika, tako da je vsak čas natančno in zanesljivo razvidno iz registra, kdo je še združnik in kdo ne več. Ponekoč imajo navado, da spišejo združnike v register še le ob sklepu leta, kar je pa popolnoma napačno. V združni register se mora dovoliti ob uradnih urah tudi vpogled vsakemu, kdor bi to zahteval.

Veliko premalo važnosti se pripisuje tudi pristopnim listom, to so one izjave, ki obsegajo vse zaveze združnikov in ki v pravnem pomenu pravzaprav tvorijo posojilnico oziroma njeno zavezo. Teh pristopnic ne sme toraj nobena manjkati in če jih je mogoče vsak čas lahko pregledati, morajo biti zložene po vrsti, kakor prihajajo združniki, ter se morajo zaznamovati vsopredno z združnim registrom s tekočimi ali deležnimi številkami.

Knjiga deležev, to je ona knjiga, v kateri ima vsak združnik odmerjeno stran za vpis deleža ter za slučajne druge spremembe, kakor doplačilo obresti oziroma dividende itd. mora biti

istotako kakor združni register vedno v redu. Kolekovati te knjige ni potreba.

Največ se greši pri posojilnicah s tem, da načelstva ali odbori nimajo rednih sej, pri katerih se morajo reševati vse prošnje za poposojila in vse druge posojilniškega dolovanja se tičeče stvari.

Redne odborove seje se morajo vršiti po potrebi in naj se temu nasproti stavijo kakoršnekoli ovire. V tem oziru ni dopusten nobeden ugovor in nobeden izgovor. Niti eno posojilo se ne sme izplačati brez odborovega sklepa. Pri sejah se mora pisati tudi zapisnik in vsak sklep mora biti pravilno zabeležen ter morajo zapisnik sej načelstva vedno podpisati vsi navzoči udje načelstva. Ako pa kateri izmed navzočih odbornikov proti katerikoli točki glasuje, naj to na koncu zapisnika pri svojem pripisu pristavi.

Še bolj važen kakor zapisnik o sejah načelstva, pa je zapisnik za sklepe občnega zbora, ki se mora tudi spisovati v posebno knjigo, kakor sem takoj v začetku že omenil, ker to izrecno predpisuje združni zakon od 9. aprila 1873 v § 34. Uzorec, kako mora biti pravilno sestavljen ta zapisnik, sem priobčil v IX. Letopisu slovenskih posojilnic za leto 1898. na strani 57. ob enem z vzorci, nanašajočimi se na druge važne sklepe občnega zbora. Žal da ne morem potrditi, da bi se i v tem oziru bile ravnale vse posojilnice po mojih navodilih, kar je pripisovati gotovo dejstvu, da se posojilnični odbori mnogo premalo brigajo za stvari, katere sprejemljajo od „Zveze“ ter da premalo ali celo nič ne čitajo niti letopisa niti drugih strokovnih časopisov. Biti pa morate dve kujigi; posebna knjiga namreč za sklepe načelstva in posebna knjiga za sklepe občnega zbora.

Že poprej sem omenil, da se morajo dovoljevati poposojila pri rednih sejah. Pri tem pa mora biti načelstvo vedno previdno, zlasti če prošnjika ali pa porokov dobro ne pozna. Presoditi se morajo natanjko premoženjske razmere prošnjika in porokov in se mora načelstvo po potrebi obrniti na zaupne može ali pa povprašati v zemljiški kujigi. Treba pa se je ozirati tudi še na druge okolnosti, tako n. pr. na značaj prošnjika, na njegovo preteklost, vprašati se mora, za kaj bodé denar potreboval, koliko je že dolžen in ali je morebiti dolžnik tudi že pri kaki sosednji posojilnici zavezan. Velikokrat se namreč pripeti, da je kdo do grla že zadolžen pri eni posojilnici, potem pa gre k drugej in prosi zopet tam posojila. V tem oziru žal niso vsi prošnjiki posojil vestni, oziroma pošteti, in zaradi tega je dolžnost načelstev, da pri dovoljevanju posojil postopajo nad vse previdno in varno. Na kaka podjetja, obrtva itd. naj posojilnice, ki so namenjene le kmetškemu kreditu, ne posojujejo. Polica za življensko zavarovanje sama tudi ni zadostna zastava za posojilo, ampak se morajo zahtevati vedno tudi še poroki. Žena dolžnikova naj pri vsakem posojilu dolžno pismo ali menjico sopodpiše, da bodeta vedela oba za vse dolgove.

Za poroke se naj sprejemljejo le poštene, zanesljive in zaupanja vredne osebe. Ravnotako, kakor pri dolžniku, se je treba poučiti tudi v vseh razmerah porokov. Udje načelništva sami naj se kolikor največ mogoče ogibljejo poroštve in tudi sami ne postanejo dolžniki pri domači posojilnici, da se ne more poreči, da so oni najboljše stranke za posojilnico. Brez poroštva ali primerne zastave pa se bi sploh ne smelo nikdar in nikomur posoditi. Samo ob sebi se razume, da so dopustne gledé vsega tega, kar sem sedaj navedel, tudi izjeme. Želeti pa je le, naj bi bile iste prav redke.

Dolžna pisma je potreba pravilno sestavljati. Paziti je, da se ista zadostno kolekujejo in sicer se vzame pri posojilih na osebni kredit proti porokom dvakratni znesek koleka po lestvici II., več pa nikdar, namreč prvi kolek je za dolžnika, drugi pa velja za vse poroke. V dolžnem pismu sta namreč zapopadeni dve dogodbi. Ena, ki veže dolžnika, druga pa, ki veže poroke. Pri onih osebah, ki se na dolžna pisma le podkrižajo, ker pisati ne znajo, morajo biti podpisi dveh prič. Udje načelstva pa se ne smejo na zadolžnicah podpisovati za priče, kar sem gotovo vsaki posojilnici že večkrat ustmeno razložil in vendar najdem pri revizijah še marsikje napake v tem oziru. (Dalje sledi.)

Dopisi.

Za „Národno šolo“ v Velikovcu. V „Miru“ št. 7., 19., 30. in 34. t. l. izkazani zneski v skupni svóti 906 kron 63 vin. odposlani so bili dné 21. avgusta t. l. v korist velikovske šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — V gorenji namen so darovali dalje: O priliki cerkvenega „žgnanja“ v Št. Štefanu ob Zili zbrani slovenski rodoljubi 7 kron 60 vin. Andr. Oražem, mlinar v Gutštanju, 3 kron. Č. g. duhovniki, zbrani na drugi pastoralni konferenci dné 18. sept. v Velikovcu, 16 kron. Val. Künstl p. d. Motajdel v Mrzli vodi 1 krono. Č. g. Martin Schmidt, župnik v Tigrčah, 3 krono 40 vin. Iz nabiralnika na sv. Višarjih po preč. g. dekanu Sim. Incko prejeli 8 kron 7 vin. Č. g. Jož. Sket, duhovnik, Laab im Walde pri Dunaju, 6 kron. Jožef Jernej p. d. Trčej na Ricinju pri Velikovcu 1 krono od sa-

mega veselja, da je Barigelje še živ in želi, da bi se, ako je morda že dosti za črnlo nabral, kmalu zopet ogasil. Povodom obiskanja „Národne šole“ dné 22. oktobra t. l. so darovali: č. g. Šimen Incko, dekan v Zabnicah, 10 kron; Gregor Einspieler, župnik Podkloštom, 10 kron; France Bergman, župnik v Št. Lenartu pri 7 studencih, 10 kron; Štefan Sakelšek, župnik v Št. Juriji ob Zili, 5 kron; Josip Svaton, župnik v Št. Juriju na Strmcu, 2 kroni; Jož. Stangl, mlinar na Olšenici pri Velikovcu, 3 krono. Skupaj 86 kron 7 vin. Lepa hvala! Živel! nasledniki!

Beljak. (Odhod.) Slovensko omizje v Beljaku je zadel hud udarec. Zgubili smo nam najbolj dragega člana omizja in edinega tenorista pevskega zbora, gospoda Iv. Frolé-ta. Da je bil priljubljen in spoštovan, to je pričalo število občinstva, katero se je prišlo poslavljat od vrlega národnjaka, kajti zbralo se je na odhodnico v sredo dné 12. novembra zvečer 34 oseb. Počastil ga je slovenski klub v Celovcu po odposlanstvu dveh gospodov, iz beljaške okolice pa so prišli gospoda župnika Gabron in Kraut, dalje slikar in posestnik g. Iv. Graber iz Štebna, gg. posestniki: M. Wutti na Vočilu, Ivan Šervicelj iz Udmata in Falle p. d. Hibernik v Srejah. S tem večerom se je skazalo dragemu gospodu Frolé-tu zasluženo priznanje njegove národne zavednosti in neomahljivosti za njegovega 6-letnega bivanja v Beljaku. Kot zvest uradnik se tudi ni bal nikjer pokazati se Slovenca in znan je mnogim po Koroškem kot izvrsten pevec-tenorist, ki je s svojim navdušenim petjem pri različnih priložnostih vzbudil pozornost na se, kajti njegov krasen glas je pri petju moral seči vsakemu v srce. Zapustil je on nas, ali duh njegov ostane med nami, kajti lepe besede pesmi, katera je tudi že mnogim znana, in se glasi. „Pesem slovenskega omizja v Beljaku“, je zložil on, in te nas bodo vedno spominjale na vrlega národnjaka. Omenim naj še njegovo cenjeno soprogo, katera je vzor slovenskih žen, kajti manjkala tudi ona ni nikjer in je bila jako priljubljena zaradi njene ponižnosti in priljudnega občevanja z vsakim, bodisi hlapec ali gospod. Naša želja je le še ta, da bi se ona dva počutila v novem kraju, v Trnovem na Krasu, najmanj tako dobro, kakor sta se počutila med njunimi brati Slovenci tukaj v Beljaku. Bog ju živi! Trnovčanom pa čestitamo na pridobitvi tako vrle národne moči.

Sv. Višarje. (Pozno romanje. — Odgovor.) Kakor je bilo v časnikih naznanjeno, je bila v nedeljo dné 9. novembra na sv. Višarjah slovesna sv. maša s pridigo, katero je daroval preč. gospod Lambert Ehrlich. Kljub slabemu vremenu prišlo je 70 romarjev iz Žabnice; ako bi bilo lepo vreme, bi udeležba bila še večja. Že v soboto je pričelo deževati, v nedeljo zjutraj je tudi bilo malo upanja, da ne dežuje, a pogumni Žabničani se niso ustrašili slabega vremena. Med potjo so glasno molili sveti rožni venec, ko pridejo sredi gore, se prične svitati in jasni, kmalu se prikaže solnce, in srca pogumnih romarjev se razvesele. Ko stopajo proti svetišču, pozdravljajo jih Višarski zvonovi, ki tako prikupljivo vabijo romarje v svetišče Matere božje. Snega je bilo prav malo in prav gorko vreme smo imeli. Po sv. maši šli smo v gostilno g. Lakota, ki nam je postregel z gorkimi jedili in dobro pijačo. — Tudi „Kärntner Nachrichten“ z dné 13. novembra pišejo o našem romanju. Nek lažjivi dopisun piše, da smo iz tega namena šli na Višarje, da bi nam Mati božja pomagala pri deželnozbornih volitvah, da nas pa Mati božja ni hotela uslišati, in da ni pomagala ne molitev, ne rožni venec, ne procesija. Piše tudi, da so se romanja udeležili sami „klerikalci“. Na te besede odgovorjam sledeče: Med romarji bilo je videti največ liberalcev, celó njihov agitator je bil zraven; ali so morda liberalci šli iz tega namena na Višarje, da so oni prosili za zmago?

Dholica. (Volitev.) Pri volitvi za III. kurijo sta tukaj dobila naša kandidata gg. Janez Ure in Janez Freithofnig vsak po 29 glasov, nasprotnika Kiršner in Wieser pa vsak 26 glasov. Ta volitev je pokazala, da živi na Dholici še trden in značajan kmet, ki ne mara več za prazne in lažjive obljube in čenče nasprotnikov. Zdaj čez leto bo občinska volitev in kakor se zdaj kaže, bo tudi takrat kmet zmagal, da bo sam gospodaril in zapovedoval na svoji rodni zemlji. Gledé na te volitve je nek hudomušen volilec zapel: „Zadi za hribom škorcjanci pojo — Dholški gospôdi odklenkalo bo!“ Da bi bilo tako!

Gospa sveta. („S a m o m o r“) Zadnji petek nakladal je sin posestnika Steinerja iz Poreč na Gori mleko za mlekarno. V tem trenutku pa prisopiha mimo vlak, zažvižga, a tega žvižga se je vpreženi konj prestašil, zdvijal, dirjal proti železnični progi, predrl pregrajo in skočil pod predzadnji voz osebne vlaka. Konec je bil — konjska smrt, droben voz in cinaste posode za mleko vse razbite. Sreča v nesreči je bila, da konj ni skočil pred stroj. Zatorej: Pri konjih previdnost.

Velikovec. („Národna šola“) se tudi v novem šolskem letu prav izvrstno obnese. Dasi je veliko otrok, ki so 14. leto že dokončali, izstopilo, dasi je 14 zasleplencev odpadlo v nemško mestno šolo, vendar se je oglasilo vnóvič toliko otrok, da

je število istih proti lani zopet narastlo. Vseh otrok skupaj obiskuje našo šolo namreč lepo število 219, in sicer je 76 dečkov in 143 deklic. V prvem razredu, ki ima samo eden oddelek, je 56, v drugem 68, v tretjem 38, in v četrtem 37 otrok. Po šolskem okrožju je 121 otrok iz Velikovškega, 29 iz Vovberskega, 24 iz Škocijanskega, 27 iz Zelinskega, 15 iz Šmarješkega in 3 iz Tinskega šolskega okrožja. Z velikim zadovoljstvom javljamo slovenskim rodoljubom še posebno lepi napredek našega „Internata“, ki je letos celo napolnjen in šteje 28 gojenk. Od teh je iz Koroškega 20, iz Štajerskega 4, iz Kranjskega 2, iz Primorskega 1 iz Hrvatskega (iz Reke) 1 gojenka. Šolo obiskuje 21 gojenk, 7 pa je kuhinjskih učenk. Žal, da „internatni“ prostori niso večji, sčasoma bi se gotovo doseglo število 50 gojenk. Tudi č. sester imamo več, namreč devet. Ako se pomisli, da bi bila večina našo šolo obiskajočih otrok, ako bi naše šole ne bilo, izročena krutemu ponemčevanju, tedaj mora vsakdo priznati veliki pomen taiste. Sveta dolžnost je tedaj vsakega zavednega slovenskega rodoljuba, da prekoriščno družbo sv. Cirila in Metoda, ki našo šolo vzdržuje, podpira z vsemi močmi!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Volitev.) Za deželni zbor za našo okoliško občino vršila se je volitev v Lessnagovi gostilni v Velikovcu. Pri vseh prejšnjih volitvah smo v naši občini zmagali brez ovire enoglasno in tako smo upali tudi pri novem načinu volitve doseči znatno večino. Vseh volilcev je bilo to pot 31, nadjali smo se, da bo naših glasov 15, nasprotnih pa 5, ostali bi pa se, ker se zamere bojijo, volitve zdržali. Od naše strani se je vse ukrenilo, da bi bila zmaga naša. Prišlo je pa vsled groznega pritiska Velikovčanov drugače. Celo nečuvno agitacijo vodil je državni poslanec Gratzhofer. Poslali so dan poprej mestnega borštnarja k nekaterim volilcem, in res se jim je posrečilo, tri zveste našince tako prestrašiti, da so ostali doma. Pretili so jim namreč, da ne bodo mleka, oziroma moke od njih jemali. Ednega našince, ki ima njive od mesta v najem, so celo prisilili, da je moral z njimi voliti, drugi našinec je pa šel na trgovanje v Pliberk. Le osem neodvisnih kmetov ostalo je nam zvestih, ki zasluzijo tem večje pohvale, ker so morali svoje glasove oddajati sredi nam tako nasprotnega mesta. Posebno moramo pohvaliti kmeta Höflarja, ki je mestnega rogovileža borštnarja odločno zavrnil. Ko pa je mestni odposlanec še dalje svoj jezik brusil ter obetal, da bodo po volitvi trije sodčeki piva na razpolago, tedaj oglasi se kmetica Höflarica in nadležnega rogovileža pogumno odpravi, češ „par krajcarjev midva z možem tudi še imava, da si moreva piva kupiti“. Na to je borštnar odšel z dolgim nosom. Nasprotno pa so morali mestni uslužbenci kar na komando voliti; z vozovi so dovažali še vse tiste volilce, ki imajo pri mestu kak zaslužek ali so omahljivi. Tako je prišlo, da smo propadli za dva glasa, naš kandidat je dobil 10, nasprotni pa 12 glasov. Na svojo, s takimi sredstvi pridobljeno zmago smejo Velikovčani pač ponosni biti. Sram naj jih bo!

Dobrlavas. (Po volitvi.) V nedeljo dne 9. novembra je bil napovedan volilni shod pri Mežnarju v Kokji. Govoriti bi imela g. dr. J. Brejce, iz Ljubljane in g. Val. Podgorca, vikar v Celovcu. Do tedaj smo mislili, da ima Slovenec tudi pravico pogovoriti se o svojih težnjah, pa dobroska gospoda in sociji ter Bi-smrkovci iz Velikoveca so nas drugače poučili, in shod se vsled izbruh nemške omike ni mogel vršiti v Kokji, vršil se je pa mirno v Štebnu. Nekateri trdijo, da so se čutili Dobroleci preslabe, shod razgnati, zato so poklicali Velikovčane na pomoč, pa mi smo prepričani, da je ta obdolžba grdo obrekovanje. V prvi vrsti med razgrajalci je bil naš — župan (!), in kamor je on šel, tja je šla vsa množica. Pripoveduje se, da so jo nekateri imenovali „divjo druhal“, seveda — po krivici. Nikakor pa ne trdimo, da bi bil župan vodja vseh šošarskih in pekovskih pomagačev; tudi ne vemo povedati, če so ga lica drugi dan močno sčemela! — Jako drzen pa je bil oni, ki je vabil v Lovankah med drugimi nekega kmeta, naj gre v Kokinj shod motit, kajti tam bo pijača zastoj, ker bo vse „dohtar“ plačal. Pripoveduje se celo, da je „dohtar“ povabil ves lovanški „fajerber“ v Kokinj, kar je pa neverjetno, ker se slama v gotovih glavah ne vžge tako hitro. — Šolarji so celo trdili, da so videli tudi tega ali onega učitelja; čudno se nam je zdelo, ker vemo, da se ti učitelji nikamor ne vmešavajo, posebno pred volitvami ne. Obžalujemo tudi onega gospoda, ki mora nositi iz zadruga v Sinčivasi „koblo mast“ v Celovec, kjer mu potem potrdijo, da se res prodaja v zadrugi „kobla mast“ namesto svinjske. Onemu obrekovalcu pa svetujemo, naj se priskrbi z dokazi, ker bo imel morda pred sodnijo priložnost, to dokazati, kjer se mu bodo tudi usta zamašila, da pred volitvami nikoli ne bo več kaj takega govoril. — Pride neka kmetica k županu poravnat račun, češ, da on noče slovenskega denarja. Tedaj pa je oče župan zatrdil: Kdo more reči,

da bi jaz ne maral slovenskega denarja? Gotovo je to le obrekovanje. Pripoveduje se tudi, da je šlo že precej ljudi v njegovo prodajalnico račune poravnat. Tega naj nikar ne storijo, kajti čez eno leto so zopet občinske volitve, in kaj bi tedaj počeli, če bi občespoštovani in posebno omikani župan ne hotel več sprejeti županstva! Gotovo bi imela občina zaradi tega veliko večjo škodo, kakor jo bo imel župan, če Slovenci ne bodo hodili več k njemu kupovat. — Nekateri se pritožujejo, da se v Dobrlivasi popiva tudi čez polnoč, odkar vlada ta župan; pa posvaril sem jih, naj molčijo, ker je morda tudi to le obrekovanje. Nekdo je menda rekel: Lepo nismo delali, pa nič ne dé, saj smo zato dva dni zastoj pili. Koga sumničite, dragi bralci, da je bil plačnik? Gotovo ste uganili! — Ko so se razgrajalci vračali domu, nekaj vozov, okrog ljudje in zadi žandarji, so nekateri nagajivi ljudje trdili, da so žandarji včasih cigane ravno tako gonili. — Nekateri celo trdijo, da so se omikanci svojega dejanja sramovali; ko bi oni to obrekovanje zvedeli, bi se gotovo pritožili od župana do zadnjega učenca.

Dobrlavas. Volite v se je vršila mirno. V komisiji so bili zastopani samo nasprotniki, akoravno je naša stranka veliko močnejša, gotovo to ni bila želja g. okr. glavarja. Akoravno je volitev javna, to je, vsak volilec sme poslušati in zraven biti, je vendar komisija vrata dvakrat zaprla, češ da je premrzlo. Ko so se pa glasovnice šteje in se je ime g. Podgorca 23 krat več slišalo kakor ime nasprotnega kandidata, tedaj je postalo v sobi vroče, — se je pač v peči preveč zakurilo. — Neki že osiveli posestnik se je trudil, da bi spravil nekaj volilcev skupaj, in ker je bilo tam prejšnji dan žeganje, je imel v vsaki roki en krap. Hudomušni ljudje so trdili, da je to pomagalo, da je spravil še tri druge na volišče. Dobro da vemo, kako se mora drugokrat delati. Sicer bi vedel še to ali ono zanimivost, pa rajši neham, da se nikomur ne zamerim.

Pliberk. (Po volitvi.) Volilni boj je srečno končan. S ponosom in zadovoljstvom gledamo na izid. Čast in hvala bodi Bogu, pa tudi našim vrlim, zavednim kmetom in volilcem iz občine Blato, ki so vsi od prvega do zadnjega oddali svoje glasove našemu vrlému poslancu. Hvala tudi vsem kmetom iz Šmarjete in iz Libuč, ki so zares z moškim ponosom in polnem številu prikorakali na volišče ter pripomogli, da je nemčurški kandidat in „Štajerčev“ pristaš tako sramotno propadel. Hvala in slava jim vsem! Da so naši nasprotniki poparjeni vsled svojega sramotnega poraza, je umevno, da pa bodo svoj poraz slavili še s surovostmi, kakor bi se jim bili možgani zmešali, tega se vendar nismo nadejali. V gostilno pri Gliniku, kjer so bili zbrani zavedni volilci, priklatil se je grofovski vrtnar v družbi dveh fantov ter je jel surovo izzivati našince. Predsednika naše podružnice, gosp. Hartmana, je baje ogovoril približno tako: „Dosedaj sem vas spoštoval, ker vas pa sedaj vidim v družbi takih l . . . , vas ne maram več!“ Umevno, da je vsled teh surovih in žaljivih besedi navstalo ogorčenje in razburjenje po dvorani. Žal je nam samo, da gospa gostilničarica ni hotela ali ni znala dati na primeren način žaljenim gostom zadoščenja. Tudi v gostilni pri „Jagnjetu“ se je baje našel potepuh, ki je hotel ohladiti svojo slabo pamet nad župnikom iz Št. Lipša, pa ga je vrli gospodar takoj postavil na hladno. Tako je prav; kdor se ne zna dostojno obnašati, spada v hlev. Fej takim pobalinom! Živeli pa zavedni pliberški kmetje in volilci!

Št. Danijel nad Pliberkom. (Volitev.) Udeležba pri volitvi dne 10. t. m. je bila dobra, posebno če se upošteva, da je večina volilcev bila ta dan namenjena na sejem v Pliberk. A navzlic temu so čakali do ure volitve. Pohvalno omenjamo posestnika in gostilničarja POKERŠNIKA iz Strojne. Mož boleha na nogah in ne more hoditi drugače kakor le s palico in še tako težko. A najel si je voznička, da je prišel volit. Čast komur čast! Od oddanih glasov so se glasili 3 za Pristova, vsi drugi za Grafenauerja.

Libeliče. (Inštalacija.) Dne 11. t. m. se je obhajal tukaj ob veliki udeležbi vernega ljudstva praznik cerkvenega patrona in sta ob ti priliki prišli procesije iz Labuda in iz Strojne. A obhajala se je še druga slovesnost, namreč umeščenje novega župnika č. g. A. Vogrinca, ki je dosedaj deloval kot župnik med Nemci, namreč v Weissensteinu. Inštalacije so se udeležili č. gg. mil. prošt Isop iz Spodnjega Dravograda, župniki Randl iz Švabeka, Žerjav iz Laboda, Meško iz Št. Danijela in provizor Josip Zeichen iz Černeč. Slovesnost je vodil mil. g. prošt. V krasnem in v srca segajočem govoru je razložil obrede umeščenja in njihov pomen za župnika in za župljane. Iskrene besede so naredile globok vtis in so cerkveni ključarji mil. g. govornika v imenu župljanov še posebej zahvalili zanje. Nato je g. župnik daroval slovesno sv. mašo ob asistenci mil. g. prošta, župnika Meško in pro-

vizorja Zeichena. Mlademu g. župniku želimo, da bi dolga leta deloval v lepi libeliški župnji v čast božjo, v zveličanje izročeni mu duš in v korist slovenske domovine, ki je bil več let ločen od nje. Dal Bog!

Prevalje. (Osramočeni) so ostali naši nasprotniki. Sijajen vspeh volitve jih je popolnoma poparil. Kaj takega niso pričakovali. Ker si poštenim potom niso upali pridobiti zmage, hoteli so si pomagati z zvijačo. Postavili so nasproti našemu vrlému kandidatu g. Grafenauerju za protikandidata našega župana g. Pristova, poštenega, uglednega katoliškega moža, ki zaradi svojega zasluznega delovanja uživa zaupanje vseh občanov; s tem so hoteli pridobiti in zmotiti naše ljudi. Razposlali so pa tudi na sosedne občine slovenske in nemške volilne oklice, v katerih so pozivali volilce, naj dajo svoje glasove domačinu g. Pristovu. Pa zmotili so se. Priprosti, pa trdni naši kmetje so imeli jasnejšo pamet in več razuma kakor študirani gospodje. Spoznali so nakano in kakor en mož le še z večjim navdušenjem šli v boj za našega Grafenauerja. — Od 166 volilcev jih je prišlo 116. G. Grafenauer je dobil 90 glasov; g. Pristov le 25, reci petindvajset glasov (in ne 35, kakor je poročal po pomoti zadnji „Mir“), in Edelman je bil (kakor Korl v Št. Jakobu) pri nas „enoglasno“ izvoljen. — Še lepša bi bila naša zmaga, da ne bi bilo več volilcev zadržanih vsled semnja v sosednem Pliberku. — G. Pristov se je, ko je izvedel za zvijačno namero nasprotnikov, odločno izjavil, da se je to zgodilo brez njegove vednosti in zoper njegovo voljo in da on kandidature nikakor ne prevzame; podal je tudi sam volilcem ustmeno in pismeno potrebna pojasnila, vendar so nasprotniki še vedno begali naše volilce do zadnjega trenutka. Čudno smo se čudili, kako so se ravno tisti ljudje, na čelu jim naš zdravnik dr. Herbst, ki so pri zadnjih občinskih volitvah g. Pristovu najhujše nasprotovali, sedaj se za njega najbolj potegovali in vsi prepričani oznanjevali, da bi bil ravno on naš najsposobnejši zastopnik v deželnem zboru. Kar zaljubljeni so bili v naše slovenske kmete, za katere se drugače malo zmenijo ali pa se jim še posmehujejo. Niso se jim mogli dovolj dobrikati in prilizovati, in celo slavni nemški „hajlovec“, dr. Herbst, se na dan volitve ni sramoval sicer zavržene slovenščine. Še prav gladko mu je tekla. Pa naši možaki so se tem posili-prijateljem le pomilovalno posmehovali, jih parkrat tudi pošteno zavrnil in jim pri volitvah dali tako klofuto, da jo bodo dolgo pomnili. Pokazali so to pot naši kmetje, da so res še stari trdni katoliški in slovenski korenjaki in poštenjaki, ki poslušajo in spoštujejo le ljudi, ki imajo odkrite, poštene namene. Vsa čast jim!

Prevalje. (Nekaj vprašanj g. dr. Herbst-u!) 1. Zakaj neki je imela prevaljska požarna bramba, katere podnačelnik je g. dr. Herbst, svojo vajo 3. novembra, torej ravno pred volitvami? Pri običajni „knajpi“, katera je sledila vaji, je dr. Herbst kar na svojo pest proglasil za kandidata g. župana Pristova, ki pa je kandidature odklonil. Ali spada to tudi v delokrog požarne brambe? — 2. Ali so s tem v zvezi volilni oklici prevaljskega „volilnega odbora“? — 3. Kdo je bil ta „volilni odbor“? — 4. Kdo so li tisti „napredni“ Slovenci („Slovenisch-fortschrittliche Wähler“), ki bi imeli oddati v Prevaljah in v Guštanju svoje glasove g. Pristovu? Ali je tistih 25 + 5 = 30 mož, ki so z Vami glasovali za g. Pristova, vsa Vaša „močna“ armada, kateri zapovedujete? — Ker mislimo, da nam g. doktor mogoče more pojasniti ta vprašanja, se tem potom prav uljudno do njega obračamo. Nekateri radovedneži.

Novičar.

„Cecilije“ II. del je izdala družba sv. Mohorja v drugem popravljenem natisu. Gospod skladatelj Anton Foerster je uredil novo izdajo drugega dela „Cecilije“ po istih načelih, po katerih je prirejena prva. Obsega: I. Obhajilne pesmi, ki so pomnožene. II. Marijine pesmi so urejene po redu praznikov; nekaj jih je izpuščenih, nekaj novih pa pridejanih, zlasti za praznike, za katere doslej sploh ni bilo slovenskih pesmij. III. Pesmi k svetnikom. Splošne („de communi“) so izpuščene, v nadomestilo jih je nekaj novih; ena je posebej za god kateregakoli svetnika-zavetnika, druga za god katerekoli svetnice-zavetnice. IV. Razne pesmi. Po vsebini in obliki so pesmi vsestransko izboljšane; primernejše so liturgiji, očiščene so neljubih napak, a ohranjen je, kolikor je bilo moči lahko tni ljudski značaj. — Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštne je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev.

Duhovske zadeve. Mil. gosp. prošt v Podkrnosu, Anton Drobež, je imenovan za prošta v Tinjah. Č. g. Iv. Dragasnik, kaplan v Prevaljah, je prestavljen za provizorja v Apače; č. g. kaplan F. Lavrinec je prestavljen iz Šmarjete v Prevalje. — Razpisana je do dne 24. decembra župnija Nemški Grebinj.

Osebnosti. Prestavljeni so gg.: deželne vlade tajnik, g. pl. Benz-Albkron, k okrajnemu glavarstvu v Beljak; nadkomisar R. pl. Ott iz Velikovca k okrajnemu glavarstvu v Celovcu; okr. komisar Leo pl. Lazarini iz Volsberga v Velikovec. — Za učiteljico v Št. Jakobu v Rožu je imenovana gospodičina Olga Sivic.

Gospodarske stvari.

Gospodarska zadruga v Sinčivasi.

Fizol. V okraju Dobrlavas-Velikovec se prideluje precej fizola; ta rastlina je zato prijetna, ker se lahko hitro prodá in je najprej v jeseni z njim izkupiti kaj denarja za davek, obleko in druge potreščine. Lani in letos se je pa fizol slabo obnesel; lani ga je uničilo deževno vreme, letos mu je zgodnja slana zelo škodovala. S tako pokvarjenim blagom se ne more nikamor. Prebirati ga, ni časa, ker na kmetih ni več ljudi za tako delo, in zadruga si ž njim še težje ravna, ker ga ne more pošiljati naprej in mora zmes oddajati celovskim trgovcem, ki jo davajo v prebiranje jetnišnicam (arrestantom).

Vsled tako neugodnih let so kmetje začeli sajenje fizola opuščati: Gospodarji tega naj ne storijo. Lepe bukve, ki jih je letos izdala Mohorjeva družba, „Poljedelstvo“, računajo, da se pridelava na hektaru zemlje počez fizola 24 metercentov vredno 384 do 492 kron, pšenice 15 metercentov vredno 240 kron k večjemu. Pridelek pri fizolu je neprimeroma večji, in to poplača, kar daje več dela.

Predlanskim smo ljudem svetovali, saditi mesto navadnih malovrednih plemen prepelični fizol, ki je najdražji; a lansko in letošnje leto nas je drugače učilo: prepelični fizol je prerahel in prepočasno zori. Za našo mrzlo deželo moramo imeti fizol, ki hitro zori in kateremu se ne pozna na lupini, če ga je dež malo opral. Tak fizol je rdeči, temu se dež ne vidi in lahko je precej omažeževan, brez da bi se na kupu poznalo. A ni vsakteri rdeči fizol enake dobrote in cene: Pravi, v trgovini čislani rdeči fizol je kratek, debel in ima vijoličnaste lise; če ga na kupu pogledaš, se posviti rdečevijoličnato. Naš navadni rdeči fizol ima komaj eno četrtinko pravega dragega plemena primešanega, in je vsled tega dva goldinarja pri metercentu manj vreden, kot pravi. V Celovcu se je plačeval pravi ribničan po 10 $\frac{1}{4}$ skrajno (najlepši), domači rdeči fizol pa po 8-5; kakšna razlika.

Zato je treba, da si gospodarji za vigrad prikrbijo čistega semenskega fizola; kdor ga želi, naj ga naroči v zadrugi, ki ga potem skupno dobi. Ne glejte na par goldinarjev pri gospodarskem napredku!

Za hektar polja treba je 1 $\frac{1}{2}$ hl ali 110 kgr semenskega fizola; če ga zdaj za seme kupimo in damo svoj semenski fizol v zadrugo, dobimo za svojega 8, damo za pristno čisto pleme k svojemu 12, torej smo 4 gld. več izdali; če pa potem prideamo 20 metercentov in je vsaki 2 gld. več vreden, imamo od premembe 40 gld. dobička, torej desetkrat toliko, kakor smo izdali popred; zraven pa moramo pomisliti, da je vsekako dobro s semenom menjati, da nam bolj obrodi; če ti domače seme obrodi 15 metercentov, ti bo boljše seme dalo 20, torej tukaj zopet 40 gld. dobička; tako da imaš od 4 gld. 30 gld. prida.

Žitne cene. Žitne cene so se zadnji čas zdatno zboljšale; popred je borza jako nizko cenila, ker se je poročalo, da bo na Ogorskem vsega žita v izobilju. Jesen je pa bila tako hladna, da turšica ni več obrodila in le-ta je Ogorski glavni pridelek; ker je ta spodletel, podražila se bodo tudi druga žita. Naši delavci ne bodo drage polente jedli in kupovali bodo rajši pšenično in ajdovo moko, in konjem se bo bolj oves krmil, kakor turšica. Zato upamo, da bo cena belega žita še nekoliko kviško šla. Sevéda zadruga na tako bodočnost ne sme čakati, vzlasti zdaj še ne, dokler nimamo rezervnih fondov, in dokler se ji kmetje bolj ne pridružujejo.

Nekterim dolžnikom. Nekterim zadrugam smo dali lani, in že predlanskem posojil na žito, ki so je obetali pripeljati. Ta dolg se v naših knjigah ni pozabil; večinoma se je vse redno vrnilo, a nekaj posojil še ni plačanih in kmete opominjamo, naj bodo pametni in poravnajo svoje, predno na pomoč kliče odvetnikov. Zadruga mora gledati na vsak goldinar, sicer ne pridemo naprej.

Loterijske številke od 14. novembra 1902.

Linc 85 24 28 17 9
Trst 73 4 80 2 79

Iskrena prošnja.

Zima se približuje hitrimi koraki. Večina naših 219 našo „Národno šolo“ obiskajočih otrok so otroci ubogih starišev. Neobhodno potrebujejo otroci obuvala in tople obleke. V kvaterno sredo dne 18. grudna t. l. vršila pa se bo v naši šoli običajna slavnostna božičnica. Udano podpisano šolsko vodstvo obrača se zopet do vseh predobrih slovenskih src in ponižno prosi, naj bi tudi letos se slovenski rodoljubi naših ubogih otrok spominjali in nam blagovolili poslati darove sosebno v dejanju in v blagu. Tudi ponošena obleka se radostno sprejme. Ker pa je treba čevlje že zdaj naročiti in ker je sploh veliko dela, preden se razna obleka kupi in razvrsti, tedaj prosimo, naj bi nam preblagi rodoljubi blagovolili prav kmalu poslati svoje prispevke. Za vso dobrotljivost se že v poprej iskreno zahvaljujemo.

Vodstvo „Národne šole“ v Velikovcu.

Tržne cene.

V Celovcu, dne 13. novembra 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	—	—	—	—	— konj
rž . . .	8	57	10	71	— pitana voľa
ječmen . . .	7	70	9	62	13 vprežnih volov
oves . . .	4	53	5	66	1 junca
turšica . . .	—	—	—	—	67 krav
pšeno . . .	13	60	17	—	1 telica
fižol, rdeči . . .	—	—	—	—	60 pitanih svinj
krompir . . .	19	—	—	—	21 prascev
grah . . .	—	—	—	—	—
ajda . . .	6	86	8	57	—

Sladko seno je meterski cent po 5 K 60 v do 6 K — v, kisló seno po 4 K 60 v do 5 K 60 v, slama po 3 K — v do 3 K 80 v. Promet je bil slab.

NAZNANILA.

Važno za bolehaljoče

na želodcu!

Pomanjkanje teka, bolečine in slabost želodca, slabost ter glavobol vsled slabega prebavljanja, **slabo prebavljanje** itd. odstranjujejo takoj znane **Brady-eve (marijinoceljske) želodčne kapljice.**

Na tisoče zahvalnih in priznalnih pisem.

Jedna steklenica z navodilom 80 v., dvojna steklenica 1 K 40 v.

Dobivajo se v lekarnah.

Kjer se ne dobivajo, razpošilja jih **glavni razpošiljatelj C. Brady**, lekarna „k Ogorskemu kralju“, Dunaj I., Fleischmarkt 1, in sicer če se prej pošlje 5 K: 6 majhnih steklenic, če se pošlje 4 K 50 vin.: 3 velike steklenice poštne prosto.

Pred ponaredbami se svari. Prave marijinoceljske želodčne kapljice morajo imeti varstveno znamko in podpis: *C. Brady*

Ako si hočete po ceni in dobro

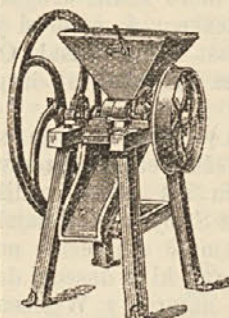
pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje zastonj in poštne prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlinci za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sođr.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,

Ustanovljena 1872. na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71. 850 delavcev.

Odlikovana z čez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Kdo ima starine?

Nabiram in kupujem vedno za najboljše cene: Stare oltarje ali dele od njih, podobe svetnikov, križe, omare, skrinje, svetilnike, srebrnino, cinkove posode, orožje, peči, obložer, mašne plašče, zastave, lesene podobe, reliefe, izkopicine, knjige pred l. 1550, — sploh vse stare stvari, četudi niso cele in so poškodovane.

Ambrož Rohrachar,

posestnik vile v Lienz-u, Tirolsko.

(Prosim, zaznamite si moj naslov.)

Proda se

zbirka novejših slovenskih knjig

leposlovne vsebine. Kje, pove uredništvo „Mira“.

Učenca

iz boljše hiše, ki je dobro dovršil šole in zna slovensko in nemško, sprejme

Karol Fürst,

trgovec v Radgoni na Štajerskem.

Izvrstne in najnovejše

domače mline

brez kamnov in valjarjev, ki zmlejejo 3 krat več nego drugi, in se dajo labko gonit z vsako silo, kakor tudi vse kmetijstvu potrebne stroje, posebno škoporeznice s patentovano napravo, da se pri delu nikdo ne more poškodovati, ki so zelo trpežni in delajo jako fino, prodaja ter prevzame vsa v to svrhu spadajoča dela pod jamstvom in po najnižji ceni

Josip Božič,

kmet in gostilničar v Dolini pri Pokrčah. Pošta Grabštanj (Grafenstein) na Koroškem.

Salame

ogerske 1 gld. 70 kr., domače iz šunke 1 gld. 20 kr., domače 1 gld., dunajske 80 kr., šunko brez kosti (Roll schinken) 90 kr. in 1 gld. 10 kr., suho meso 70 kr., suho slanino 70 kr., glavino brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju, in sicer le dobro blago,

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega **mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov loco kolodvor Postojna. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Na zahtevanje pošiljajo se vzorci, Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih. — Letošnji pridelek je izoboren in milejšega okusa, ker je napravljen po novem francoskem načinu. Razpošiljal se bode v prvi polovici novembra. — Rdeče, jako priljubljeno namizno vino („cviček“) oddajalo se bode po 28 kron. — Belo, staro vino je še v zalogi. — Naročbam čez 500 litrov dovoli se nekoliko popusta.

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).